

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมของผู้บริหาร
องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

FACTORS INFLUENCING THE APPLICATION OF THE PRINCIPLES OF MERIT -
MAKING BY ORGANIZATIONAL ADMINISTRATORS PHAYAO PROVINCIAL
ADMINISTRATION

พิสิษฐ์ ยอดวันดี

Phisit Yodwande

มหาวิทยาลัยเนชั่น

Nation University, Thailand

E-mail: pisy5@hotmail.com

วันที่รับบทความ: 3 กรกฎาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ: 25 กรกฎาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ: 29 กรกฎาคม 2567

Received: July 3, 2024; Revised: July 25, 2024; Accepted: July 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา และ (3) เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา จำนวน 316 คน และกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา จำนวน 10 คน ผู้วิจัยใช้รูปแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณใช้สถิติการแจกแจงความถี่ และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับประกอบการอภิปรายผล และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือกและจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ผลการวิจัยพบว่า : (1) การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มีค่ามาก

ที่สุด คือ ด้านการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถ รองลงมาได้แก่ ด้านการนำหลักคุณธรรมบถไปปฏิบัติและด้านการประเมินในการนำหลักคุณธรรมบถ) ตามลำดับ (2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านความเอาใจใส่ (X4) ด้านการมีส่วนร่วม (X3) และด้านแนวทางปฏิบัติ (X1) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .425 .278 และ .044 ตามลำดับ และ (3) จำเป็นจะต้องกระตุ้นให้ผู้บริหารเห็นประโยชน์ของการรักษาศีลและโทษหรือผลที่จะตามของการไม่มีศีลทั้งทางตรงและทางอ้อม ประโยชน์ เช่น ความสุขใจของตนเอง ได้รับความเชื่อถือส่งผลให้ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้ทำงานต่อไป มีความสุขสงบเกิดขึ้นภายในท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนโทษหรือผลที่จะตามของการไม่มีศีล เช่น ไม่ได้ได้รับความเชื่อถือ ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่ได้รับการเลือกตั้งในสมัยหน้า เป็นต้น นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้มีสติ คิดก่อนพูดและทำ คิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและสังคม การเน้นย้ำให้ผู้นำตระหนักว่าตนเองเป็นแบบอย่างให้กับคนในพื้นที่ หากผู้บริหารทำสิ่งที่ดี คนก็จะเอาแบบอย่าง แต่ถ้าทำผิดคุณธรรม คนที่พบเห็นอาจเอาอย่างบ้าง เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการบริหารองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถ, ผู้บริหาร, องค์การบริหารส่วนจังหวัด

Abstract

The objectives of this research are (1) to study the application of the principles of meritorious karmapatha by executives of the Phayao Provincial Administrative Organization (2) to study factors influencing the application of the principles of meritorious karmapatha by administrators of the Phayao Provincial Administrative Organization, and (3)) to study the guidelines for applying the principles of merit-making by Phayao Provincial Administrative Organization administrators The sample group included 316 personnel in the Phayao Provincial Administrative Organization and the target group included Executives and department heads in Phayao Provincial Administrative Organization, totaling 10 people, the researcher used a mixed methods research method Between qualitative and quantitative research Using quantitative research using frequency distribution statistics and percentage of respondents Analyzed by presenting in tables using mean statistics and standard deviation Multiple regression analysis using sequential variable selection method Accompanying the discussion of results and descriptive data analysis by selecting and classifying data Organize information systematically Prepare data editors and analyze data Then use the data to write a report according to the objectives of the research study. The research results found that: (1) Application of the principles of meritorious conduct by administrators of the Phayao Provincial Administrative Organization. Overall, it is at a moderate level. They can be arranged in

descending order as follows: The most valuable aspect is the application of the principles of meritorious karmapatha. Followed by: aspects of implementing the principles of meritorious karmapatha and evaluation aspects of applying the principles of meritorious karmapatha) respectively (2) Factors influencing the application of the principles of merit-making by Phayao Provincial Administrative Organization administrators. Importantly, they include the caring aspect (X4), the participation aspect (X3), and the practical approach (X1). The coefficients of the predictors in the raw score (b) were equal to .425, .278, and .044. respectively and (3) It is necessary to encourage administrators to see the benefits of keeping precepts and the dangers or consequences of not having precepts, both direct and indirect Benefits such as one's own happiness. Gain trust resulting in the trust of the people to continue working. There is happiness and peace within the local area, etc As for the penalties or consequences of not having precepts, such as not being trusted. This may result in not being elected in the next election, etc. In addition, mindfulness should be encouraged. Think before you speak and act. Think about the consequences that will happen to both yourself and society. Emphasis is placed on leaders realizing that they are role models for people in the area if executives do good things People will follow this example. But if you do wrong morally People who see it may imitate it to be effective in managing the organization effectively.

Keywords: Factors Influencing the Application of the Principles of Merit - Making, Executives, Provincial Administrative Organizations

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองของชุมชนต่าง ๆ เฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย ซึ่งกล่าวในทางทฤษฎีและแนวความคิดทางปกครอง ย่อมเป็นไปได้ที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินงาน เมื่อเป็นดังนี้ การลดภาระของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อการสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน จะได้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับความต้องการของชุมชนนั้น ๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้น (โกวิทย์ พวงงาม, 2554) คือเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่นจึง จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2537 มีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด แต่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ชนบทในการมีส่วนร่วมในการ

ปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย ประชาชนได้มีโอกาสในการปกครองตนเองที่ต้องการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นมากขึ้น (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2555)

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2537 ได้กำหนดให้ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและคณะกรรมการบริหารบริหารประกอบด้วยโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติสภาจังหวัดและสมาชิกสภาที่มาจากการเลือกตั้งต่อมาได้กำหนดให้องค์กรปกครองท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น ซึ่งโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2537 นั้น (วีระศักดิ์ เครือเทพ, 2558.) มีสมาชิกสภาและกรรมการบริหารจำนวนหนึ่งเป็นโดยตำแหน่ง ดังนั้นจึงมีการแก้ไขบทบัญญัติในกฎหมายดังกล่าวให้สมาชิกสภาทั้งหมดมาจากการเลือกตั้งของประชาชนและให้คณะกรรมการบริหารมาจากความเห็นชอบของสภา ในกลางปี พ.ศ. 2546 รัฐสภาได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาจังหวัดและองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2537 โดยได้มีการยกเลิกชื่อเรียก คณะกรรมการบริหารและกรรมการบริหาร โดยให้ใช้ชื่อ คณะผู้บริหาร และชื่อเรียกประธานกรรมการบริหาร เปลี่ยนเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองประธานกรรมการบริหารเปลี่ยนเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เปลี่ยนชื่อเรียกข้อบังคับตำบลเป็นข้อบังคับ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2560)

การบริหารงานของคณะผู้บริหารนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์กรนั้น ๆ ทั้งนี้เพราะมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องทำการวางแผนสั่งการดูแลและควบคุมให้บุคลากรขององค์การสามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จปัญหาที่เป็นที่สนใจของนักวิชาการและบุคคลทั่วไปอยู่ตรงที่ว่าผู้บริหารจะต้องทำอะไรหรือมีวิธีการอย่างไรจึงทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตามเกิดความผูกพันกับงานแล้วทุ่มเทความสามารถและพยายามที่จะทำให้งานสำเร็จด้วยความเต็มใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ iva ด้านเมตตากายกรรม เจ้าหน้าที่ ควรทำงานบริการประชาชนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ควรให้ความเอื้อเฟื้อต่อประชาชนที่มาขอรับบริการ ตั้งใจปฏิบัติงานตามหน้าที่อย่างดียิ่งไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้มาขอรับบริการ ด้านเมตตาจิตกรรม เจ้าหน้าที่ ควรใช้วาจาสุภาพ เอื้อเฟื้อมีไมตรีจิตเหมาะสมต่อผู้มาขอรับบริการ ด้านเมตตาโมโนกรรม เจ้าหน้าที่ ควรสร้างจิตสำนึกการทำงานด้วยความมีน้ำใจที่ดีต่อผู้มาขอรับบริการ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ ด้านสาธารณโภคี เจ้าหน้าที่ ควรใช้งบประมาณของรัฐอย่างคุ้มค่า เพื่อช่วยเหลือบรรเทาทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ด้านศีลสามัญญตา เจ้าหน้าที่ ควรปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบวินัยข้อบังคับของหน่วยงานและองค์กร กระทำตัวให้เป็นที่ (จินตวิทย์ เกษมสุข, 2559) ศรัทธาของประชาชนและสังคมส่วนรวม ด้านทัญญูสามัญญตา เจ้าหน้าที่ ควรเคารพความคิดเห็นของเพื่อนสหธรรมิก และประชาชนที่เข้ามาขอรับบริการ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมรับฟังปัญหาและรับฟังคำแนะนำต่าง ๆ จากผู้นำเพื่อปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่อง จะได้นำไปพัฒนาตนเองและองค์กรให้เจริญรุ่งเรืองไปในทางที่ถูกต้องและเป็นธรรมต่อสังคมส่วนรวม เพราะฉะนั้นผู้บริหารจึง

ควรที่จะมีทั้งความรู้ความสามารถคุณธรรมและจริยธรรมเป็นบุคคลที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้ ผู้ได้บังคับบัญชาและประชาชนทั่วไปได้ปฏิบัติตาม โดยไม่เคลือบแคลงใจทั้งในด้านการคิด การพูดและการ กระทำ ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาคือหลักกุศลกรรมบถ ซึ่งหมายถึง ทางแห่งกุศลกรรม, ทางทำความดี, กรรมดีอันเป็นทางนำไปสู่ความเจริญหรือสัจติ (พระธรรมโกศาจารย์, 2554)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักกุศล กรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ว่าผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักกุศลกรรมบถมาก น้อยเพียงใด และแนวทางการประยุกต์ใช้หลักกุศลกรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ควร เป็นอย่างไร เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักกุศลกรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักกุศลกรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วน จังหวัดพะเยา
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักกุศลกรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยใช้วิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา จำนวน 1,349 คน (ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ณ วันที่ 12 กรกฎาคม 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา จำนวน 1,349 คน และ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณของ (Taro Yamane) ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากร ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา จำนวน 316 คน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560)

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้โดยการสัมภาษณ์ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ได้จากการคัดเลือก กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พิจารณาจากความสามารถในการให้ความรู้ และประสบการณ์ ประกอบด้วย ด้วย วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ได้แก่ ผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายในองค์การบริหารส่วนจังหวัด พะเยา จำนวน 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามใช้สำหรับการวิจัยเชิง ปริมาณและแบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการ ดังนี้

แบบสอบถาม (การวิจัยเชิงปริมาณ) ส่วนประกอบของแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสูตรกรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักสูตรกรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา และ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรกรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

3. ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบสอบถาม (2) กำหนดขอบเขตของคำถาม และโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนอที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ (3) นำแบบสอบถามฉบับร่างที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง และ (4) ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขและผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทำการทดสอบ จำนวน 40 คน กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน จากนั้นนำมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.840 โดยใช้วิธีของ Cronbach จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดต่อไป

แบบสัมภาษณ์ (การวิจัยเชิงคุณภาพ) แบบสัมภาษณ์ออกเป็น 1 ส่วน ดังนี้ การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อใช้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก เสริมการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อต้องการให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรกรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ใช้สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

4. ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์

การสร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมวิเคราะห์เป็นข้อมูลคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบในเรื่องแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรกรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา (2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาวางโครงสร้างแบบสัมภาษณ์โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และขอคำแนะนำจากที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ในประเด็นและเนื้อหาในแบบสัมภาษณ์ยิ่งขึ้น (3) พัฒนาแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยยิ่งขึ้น และใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริงที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป และ (4) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างแล้วนำเสนอให้ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำไปปฏิบัติในภาคสนามต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนา และปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และผู้ช่วยวิจัยซึ่งผู้วิจัยขอความร่วมมือจากบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัยเครื่องมือ ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอน และวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนแก่ผู้ช่วยวิจัย 2) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม และทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง 3) ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลนำเสนอบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 4) แจกจ่าย และเก็บแบบสอบถามจากประชากร กลุ่มตัวอย่าง 5) รับแบบสอบถามกลับคืน ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย ในลักษณะการวิจัยเอกสาร ได้แก่ ส่วนที่เป็นคำอธิบายจากเอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เป็นแนวคิดทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรกรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยประสานงาน เพื่อขออนุญาตกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ แล้วเดินทางไปตามวันเวลาที่นัดหมาย ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มพูดคุยอย่างเป็นกันเองตามแนวทางการสัมภาษณ์ที่วางไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะของตนเองอย่างเต็มที่

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การประยุกต์ใช้หลักสูตรกรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประกอบการอภิปรายผล 2) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักสูตรกรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น ประกอบการอภิปรายผล 3) การวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสูตรกรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ เอกสาร หนังสือ ตำรา โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา 2) วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มาเป็นกรอบแนวคิดในแนวทางการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา 3) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้การสรุปความ และการตีความ และนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

ผลการวิจัย

1) การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

ผลการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถ	3.08	0.72	ปานกลาง
ด้านการนำหลักคุณธรรมบถไปปฏิบัติ	3.05	0.56	ปานกลาง
ด้านการประเมินในการนำหลักคุณธรรมบถ	3.03	0.68	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.02	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.02$ S.D.=0.78) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มีค่ามากที่สุด คือ ด้านการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถ ($\bar{X}=3.08$ S.D.=0.72) รองลงมาได้แก่ ด้านการนำหลักคุณธรรมบถไปปฏิบัติ ($\bar{X}=3.05$ S.D.=0.56) และด้านการประเมินในการนำหลักคุณธรรมบถ ($\bar{X}=3.03$ S.D.=0.68) ตามลำดับ

2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา สามารถสรุปดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

ลำดับตัวแปรที่ได้รับ	B	S.E.	Beta	t	P-value	Collinearity Statistics
การคัดเลือก						

						Tolerance	VIF
ค่าคงที่	.820	.135		-6.088	.000	-1.085	-.555
ด้านแนวทางปฏิบัติ (X ₁)	.044	.032	.041	1.445	.000*	-.017	.110
ด้านความเร่งด่วน (X ₂)	-.236	.068	-.859	-3.462	.427	-.370	-.102
ด้านการมีส่วนร่วม (X ₃)	.278	.077	.330	4.517	.000*	.196	.499
ด้านความเอาใจใส่ (X ₄)	.425	.117	.749	6.229	.000*	.500	.961
ด้านบทบาทหน้าที่ (X ₅)	.451	.562	.781	5.478	.375	.531	.692

$$SE_{est} = \pm .03488 \quad R = 0.979; R^2 = 0.959; \text{Adj. } R^2 = 0.959; F = 1847.932.; p\text{-value} = 0.01$$

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านความเอาใจใส่ (X₄) ด้านการมีส่วนร่วม (X₃) และด้านแนวทางปฏิบัติ (X₁) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .425 .278 และ .044 ตามลำดับ และปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ได้แก่ ด้านความเร่งด่วน (X₂) และด้านบทบาทหน้าที่ (X₅) ตามลำดับ

3) แนวทางการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา

ผลการวิเคราะห์แนวทางการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา สามารถสรุปได้ดังนี้

พบว่า จำเป็นจะต้องกระตุ้นให้ผู้บริหารเห็นประโยชน์ของการรักษาศีลและโทษหรือผลที่จะตามของการไม่มีศีลทั้งทางตรงและทางอ้อม ประโยชน์ เช่น ความสุขใจของตนเอง ได้รับความเชื่อถือส่งผลให้ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้ทำงานต่อไป มีความสุขสงบเกิดขึ้นภายในท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนโทษหรือผลที่จะตามของการไม่มีศีล เช่น ไม่ได้รับความเชื่อถือ ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่ได้รับการเลือกตั้งในสมัยหน้า เป็นต้น นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้มีสติ คิดก่อนพูดและทำ คิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและสังคม การเน้นย้ำให้ผู้นำตระหนักว่าตนเองเป็นแบบอย่างให้กับคนในพื้นที่ หากผู้บริหารทำสิ่งที่ดี คนก็จะเอาแบบอย่าง แต่ถ้าทำผิดคุณธรรม คนที่พบเห็นอาจเอาอย่างบ้าง เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการบริหารองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มีค่ามากที่สุด คือ ด้านการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถรองลงมาได้แก่ ด้านการนำหลักคุณธรรมบถไปปฏิบัติ และด้านการประเมินในการนำหลักคุณธรรมบถตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระดำรงค์ สมุณกุล (อภิสุมงคล) (2565) ได้ศึกษา

เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถ 10 ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว ของเยาวชนในชุมชนหมู่บ้านบวม ตำบลบวม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า 1. การสัมภาษณ์ข้อมูลของพระสงฆ์ผู้นำชุมชน ประชาชนทั่วไป และเยาวชนในหมู่บ้านบวม ตำบลบวม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดเลย ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน กายกรรม ด้านวจีกรรม ด้านมโนกรรม จะเห็นได้ว่าทุกคนนั้นมีความเข้าใจและการศึกษาในหลักธรรมคำสอน ของพระพุทธศาสนา คือ หลักคุณธรรมบถ 10 แตกต่างกันไป สภาพปัญหา พบว่า ด้านครอบครัวความเป็นอยู่ ด้านชุมชน ด้านสังคม และด้านสภาพแวดล้อมในพื้นที่ และเยาวชนชุมชนบ้านบวม มีแนวทางการประพฤติ ปฏิบัติในการหาวิธีแก้ปัญหาหรือการละเว้นการทำความผิดในแนวคิดของตน ซึ่งก็มีส่วนน้อยในกลุ่มเยาวชนที่จะ รู้จักหลักคุณธรรมบถ 10 ส่วนมาก จะรู้ในเรื่องของการรักษาศีล 5 บางส่วนก็นำหลักธรรมคำสอนของ พระพุทธศาสนามาใช้ในการรู้จักให้อภัย 3. การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถ 10 พบว่า ใช้หลักธรรมพระพุทธศาสนา เข้ามาช่วย คือการ เมตตา รักใคร่ปรองดองกันแบบครอบครัว ประพฤติปฏิบัติจิตใจตนห่างไกลจากความชั่วร้าย จึงเป็นผู้ไม่มีเวร ไม่มีความมุ่งร้ายต่อกัน ก็จะทำให้เรามีความสุข

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านความเอาใจใส่ (X4) ด้านการมีส่วนร่วม (X3) และด้านแนวทางปฏิบัติ (X1) มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .425 .278 และ .044 ตามลำดับ และปัจจัยที่ไม่มี อิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ได้แก่ ด้านความ เร่งด่วน (X2) และด้านบทบาทหน้าที่ (X5) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย วรรณวงศ์ และ คณะ (2558) ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพ ไทย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณ ธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($X = 3.99$) โดยประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณ ธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย โดยภาพรวมไม่แตกต่าง กัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และมีแนวทางการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การ บริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ดที่สำคัญ คือกระตุ้นให้ผู้บริหารเห็น ประโยชน์ของการรักษาศีลและโทษหรือผลที่จะตามของการไม่มีศีลทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้ควร ส่งเสริมให้มีสติ คิดก่อนพูดและทำ คิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและสังคม การเน้นย้ำให้ผู้นำตระหนัก ตนเองเป็นแบบอย่างให้กับคนในพื้นที่

จำเป็นจะต้องกระตุ้นให้ผู้บริหารเห็นประโยชน์ของการรักษาศีลและโทษหรือผลที่จะตามของการไม่มี ศีลทั้งทางตรงและทางอ้อม ประโยชน์ เช่น ความสุขใจของตนเอง ได้รับความเชื่อถือส่งผลให้ได้รับความ ไว้วางใจจากประชาชนให้ทำงานต่อไป มีความสุขสงบเกิดขึ้นภายในท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนโทษหรือผลที่จะตาม ของการไม่มีศีล เช่น ไม่ได้รับความเชื่อถือ ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่ได้รับการเลือกตั้งในสมัยหน้า เป็นต้น นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีสติ คิดก่อนพูดและทำ คิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและสังคม การเน้นย้ำให้ผู้นำตระหนัก

ว่าตนเองเป็นแบบอย่างให้กับคนในพื้นที่ หากผู้บริหารทำสิ่งที่ดี คนก็จะเอาแบบอย่าง แต่ถ้าทำผิดคุณธรรม คนที่พบเห็นอาจเอาอย่างบ้าง เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สว่างบุญ วงศ์ฟ้าเลื่อน (2566) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักคุณธรรมบวรในพระพุทธศาสนา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตมนุษย์ในสังคมดิจิทัล เป็นการประยุกต์ หลักธรรมในพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ที่จะนำไปสู่การสร้างแนวทางการปฏิบัติ ที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคมดิจิทัล และสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเพิ่ม ประสิทธิภาพการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างปลอดภัย มีความสุข และสร้างสรรค์ประโยชน์สุขส่วนรวม ผลการศึกษาพบว่าหลักคุณธรรมบวรในพระพุทธ ศาสนาสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตมนุษย์ในสังคมดิจิทัล ได้ ผ่านการทำดีตามหลักกายสุจริต พุทธดีตามหลัก วจีสุจริต และคิดดีตามหลักมโนสุจริตอันเป็นหลักการพื้นฐานของหลักคุณธรรมบวรในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ทั้งส่วนตน บุคคลอื่น และสังคม เป็นพฤติกรรมดีส่งผลเกื้อกูลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข

สรุป

การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบวรของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มีค่ามากที่สุด คือ ด้านการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบวรลงมาได้แก่ ด้านการนำหลักคุณธรรมบวรไปปฏิบัติและด้านการประเมินในการนำหลักคุณธรรมบวร ปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบวรของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ ด้านความเอาใจใส่ ด้านการมีส่วนร่วมและด้านแนวทางปฏิบัติ และจำเป็นจะต้องกระตุ้นให้ผู้บริหารเห็นประโยชน์ของการรักษาศีลและโทษหรือผลที่จะตามของการไม่มีศีลทั้งทางตรงและทางอ้อม ประโยชน์ เช่น ความสุขใจของตนเอง ได้รับความเชื่อถือส่งผลให้ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้ทำงานต่อไป มีความสุขสงบเกิดขึ้นภายในท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนโทษหรือผลที่จะตามของการไม่มีศีล เช่น ไม่ได้ได้รับความเชื่อถือ ซึ่งอาจส่งผลให้ไม่ได้รับการเลือกตั้งในสมัยหน้า เป็นต้น นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้มีสติ คิดก่อนพูดและทำ คิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและสังคม การเน้นย้ำให้ผู้นำตระหนักว่าตนเองเป็นแบบอย่างให้กับคนในพื้นที่ หากผู้นำทำสิ่งที่ดี คนก็จะเอาแบบอย่าง แต่ถ้าทำผิดคุณธรรม คนที่พบเห็นอาจเอาอย่างบ้าง เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบวรของผู้บริหารต้องอาศัยการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบวร การนำหลักคุณธรรมบวรไปปฏิบัติและการประเมินในการนำหลักคุณธรรมบวร ตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบวรของผู้บริหาร ได้แก่ ความเอาใจใส่ การมีส่วนร่วมและด้านแนวทางปฏิบัติ และจำเป็นจะต้องกระตุ้นให้ผู้บริหารเห็นประโยชน์ของการรักษาศีลและโทษหรือผลที่จะตามของการไม่มีศีลทั้งทางตรงและทางอ้อม ประโยชน์ เช่น ความสุขใจของตนเอง ได้รับความเชื่อถือส่งผลให้ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนให้ทำงานต่อไป มีความสุขสงบเกิดขึ้นภายในท้องถิ่น เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะทั้งเชิงนโยบาย เชิงปฏิบัติ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาวิจัยผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ดังนี้

1.1 ในการบริหาร ควรส่งเสริมผู้บริหาร ยึดเอาหลักคุณธรรมบถ ทั้งด้านกายกรรมด้านวจีกรรม และด้านมโนกรรม ไปใช้ในการบริหาร เพื่อให้การบริหารให้อยู่ในความถูกต้อง ดีงาม ผลที่ตามมาคือสามารถครองใจคน ทั้งผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนในท้องถิ่นได้

1.2 ควรประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถ ร่วมกับหลักธรรมอื่น ๆ เช่น ศีล 5 พรหมวิหาร 4 หิริโอตตัปปะ เป็นต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักคุณธรรมบถและหลักธรรมอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารในองค์กร และเป็นข้อมูลในการค้นคว้าสำหรับผู้สนใจต่อไป

1.4 ควรปลูกฝังจิตสำนึกให้บุคลากร คนรุ่นใหม่มีสัมมาทิฐิที่ถูกต้องเล็งเห็นประโยชน์ระยะยาว จากการนำหลักคุณธรรมบถและหลักธรรมอื่นในพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะเกิดผลดีทั้งต่อตัวผู้ปฏิบัติเองและส่วนรวมในองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ผลการศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา มีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาให้ผู้บริหารมีคุณธรรมมากยิ่งขึ้นดังนี้

2.1 กระตุ้นให้ผู้บริหารตระหนักว่า ตนคือแบบอย่างของผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคลากรในหน่วยงาน ควรทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี โดยยึดหลักคุณธรรมบถเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนอย่างเป็นแบบอย่างที่ดี

2.2 ชี้ให้ผู้บริหารเห็นผลดีของการนำหลักคุณธรรมบถ มายึดถือปฏิบัติอย่างจริงจัง คือ ได้รับความรัก ความเคารพนับถือ บุคลากรและผู้มาติดต่อบริการคล้อยตามซึ่งจะเป็นผลดีในการทำงานต่อไป

2.3 ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดธรรมะในหน่วยงานและองค์กร เช่น อบรมพุทธศาสนา การทำสมาธิฝึกสติคิดก่อนพูดและทำอบรมหลักธรรมในการใช้ปฏิบัติงาน เป็นต้น โดยมีเป้าหมายทั้งผู้บริหารและบุคลากรในองค์กร

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา และมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

3.1 ควรมีการศึกษาคุณธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา โดยใช้หลักธรรมอื่นนอกจากหลักธรรมนี้ เช่น พรหมวิหาร 4 ศีล 5 อิทธิบาท 4 เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยเหมือนหรือแตกต่างจากการวิจัยครั้งนี้

3.2 ควรขยายขอบเขตของการวิจัยให้กว้างขึ้น จากเดิมศึกษาเฉพาะบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา ขยายไปยังตำบลข้างเคียงหรือจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่กว้างขวางขึ้น

3.3 ควรมีการเพิ่มเครื่องมือในการวิจัยให้กว้างมากขึ้น นอกเนื่องจากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เช่น การสังเกตพฤติกรรม สทนากลุ่ม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผลตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา.(2560). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2554). การปกครองท้องถิ่น: ว่าด้วยทฤษฎี แนวคิด และหลักการ. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2560). รายงานสรุปผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปี 2560. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2559). หลักการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัชชัย วรรณวงศ์ และคณะ. (2558). การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารธรรมทัศน์, 15(2), 69 – 76.
- พระดำรงค์ สุ่มงคล (อธิสมงคล). (2565). การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถ 10 ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนในชุมชนหมู่บ้านบุม ตำบลบุม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. วารสารสถาบันวิจัยพิมลธรรม, 9(2), 151 – 162.
- พระธรรมโกศาจารย์. (2554). พุทธธรรมกับการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2555). แนวคิดทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์ จำกัด.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2558). 15 ปี การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- สว่างบุญ วงศ์ฟ้าเลื่อน. (2566). การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถในพระพุทธศาสนา เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตมนุษย์ในสังคมดิจิทัล. วารสารพุทธพัฒนาศาสตร์ศึกษา, 1(1), 64 – 80.
- Yamane, Taro. (1973). Statistics an introductory analysis. New York Harper & Row.